

Razgovor/ Branka Bakšić Mitić, dogradonačelnica Gline: Umjesto kontejnerskog naselja u koje je ulupano 13,8 milijuna kuna, trebalo je napraviti stambenu zgradu i u nju trajno zbrinuti najugroženije obitelji...

[Davora Blažević](#) • 06/07/2021 u 17:23 •

Sviđa i

Branka Bakšić Mitić, nezavisna, nestranačka dogradonačelnica Gline, iz manjinske srpske kvote, žena je neiscrpne energije, bez dlake na jeziku, aktivistica, humanitarka i- Ponos Hrvatske. Strašna žena (Fierce Women WoW) kakvom ju je proglasio 2020. portal VoxFeminae.net u suradnji s društvenim poduzećem Fierce Women zbog njezinog iznimnog doprinosa rodnoj ravnopravnosti i socijalnoj pravednosti u Hrvatskoj. Nagrada je rezultat njezinog, i rada inicijative Ljudi za ljude koja je Branki, zajedno s Majom Sever i Matejom Medlobi, donijela titulu Ponos Hrvatske,

kao zahvalu za organiziranje prikupljanja pomoći za ljude koji u 21. stoljeću na **Baniji** još uvijek žive u srednjovjekovnim uvjetima. Zapravo, to što radi **Branka Bakšić Mitić** na **Baniji** demonstracija je ljudskosti, solidarnosti i empatije, to je njezina borba za dostojanstvo čovjeka u nama i za dostojanstvo zaboravljenih ljudi oko nas. Zovu je i "žena koja dovodi svjetlo", gasi predrasude, ljude ne razlikuje po vjeri i nacionalnosti, nego po potrebi, nikad ne staje i nikad se ne predaje, pa ni kad je vlast bezočno opstruira...

Branka Bakšić

S **Brankom Bakšić Mitić** našla sam se u **Glini**, u njezinom kontejneru broj 7, negdje po sredini kontejnerskog niza glinske gradske uprave dislocirane iz stare, nedavno energetski obnovljene zgrade koja naoko izgleda lijepa, nova, očuvana, a iznutra je od potresa popucala i potpuno je izvan funkcije. Razgovarale smo ” u vožnji”, u bijelom terencu Dacia Duster, na putu prema **Majskim poljanama** i natrag. Jer, kakva korist od uredskih priča, treba ići na teren, u **Majske poljane**, vidjeti kako ljudi žive i čuti što ih muči, što im treba. **Majske poljane** su najviše stradale u potresu. Tamo žive **Srbi, Hrvati i Romi**, žive ljudi, kaže **Branka**, i “uopće nije važno tko su, važno je samo da im je sve srušeno, da su bez svega ostali, i moramo im pomoći”. Bio je to usputni razgovor prekidan stvarnim životom...

-Kakvo je trenutno stanje na glinskom području, koliko je kuća obnovljeno, koliko makar uklonjeno?

Stanje nije dobro, uostalom, vidjet ćete sami, jer idemo na teren i vidjet ćete da nije dobro.

-Vidim da je cijela gradska uprava u kontejnerima, a zgrada Grada izgleda izvani vrlo solidno. O čemu se radi?

Da, svi smo mi u kontejnerima. Kako te vidjeli, ja sam u broju 7. Cijeli desni dio zgrade je devastiran, moj je ured baš jako nastradao, ali ne radi se o mome uredu, cijela je zgrada iznutra stradala. To je zgrada još iz vremena **bana Jelačića**, stara je skoro 200 godina. A to što izvani izgleda dobro, to je zato što je ovojnica od stiropora, zgrada je bila u energetske obnovi, tako da zbog toga samo izgleda dobro, a zapravo je katastrofa. Država je u obnovi prespora, cijeli je taj sustav trom. Mi bi trebali sve zakone prilagoditi stanju na terenu. Dakle, 80 posto objekata ovdje nije legalizirano, što gospodarskih, što stambenih, i to je prva prepreka u obnovi.

-Nije li isto bilo i u poslijeratnoj obnovi? Neki ljudi zbog toga nisu nikad ostvarili pravo na obnovu. Ali, izgleda da se iz toga nije ništa naučilo, nikakve se pouke nisu izvukle...?

Tako je. Zašto ljudi nisu legalizirali svoje objekte? Država je dala mogućnost, onih 500 kuna da se podnese zahtjev. Znači, imamo građevine izgrađene do 1968., i one poslije 1968. , međutim, puno je ljudi koji financijski jako loše stoje i nisu to mogli platiti. Jer, nije to samo 500 kuna. Ako nemaš građevinske dozvole, moraš napraviti projekt, sve, te se cifre za legalizaciju penju do par tisuća eura, a ljudi to jednostavno nemaju! Nema šanse!

-Državni tajnik u Ministarstvu graditeljstva neki dan je na Hrvatskom radiju izjavio da je Grad Glina dobio 25 milijuna kuna za interventnu pomoć u obnovi, a da je potrošeno manje od pola. O čemu se tu radi?

Novi gradonačelnik **Ivan Janković**, izabran kao nezavisni kandidat, tek je dva tjedna na funkciji. Kod primopredaje vlasti je bivši gradonačelnik **Stjepan Kostanjević** rekao da je ostalo 15 milijuna kuna od sredstava koje je država uplatila za stradale u potresu. Međutim, nakon pregleda samo manjeg dijela dokumentacije i ugovora, novi gradonačelnik je vidio da to nije 15 milijuna kuna, nego da su potpisani ugovori s firmama za sanaciju štete stradalima u potresu na području grada **Gline**, i taj je iznos sada oko 7 milijuna kuna. Ali, nije ni to točno, jer u dva tjedna gradonačelnik nije mogao, ni uspio, pregledati sve papire. Tako da to što državni tajnik govori nije točno. Ali, donedavni gradonačelnik **Stjepan Kostanjević** je član **HDZ**-a, što znači da je trebao, i mogao, koordinirati aktivnosti zajedno s državnim institucijama i **Nacionalnim stožerom**.

-Glina sada ima novog gradonačelnika, HDZ je izgubio izbore u Glini. Kako se to reflektira na vaš rad, s obzirom da s bivšim, HDZ-ovim, gradonačelnikom niste imali nikakvu komunikaciju?

Da, sada imamo za gradonačelnika nezavisnog **Ivana Jankovića**, mladi dečko, geodet, i ja s njim normalno razgovaram i radim. Ja sam u ovome jako dugo, odavno pomažem ovim ljudima na **Baniji** koji su u velikoj potrebi, mnogi 25 godina i bez struje. Prije **Stjepana Kostanjevića**, gradonačelnik **Gline** je bio **Milan Bakšić**, brat moga muža, s kojim sam cijelo vrijeme surađivala, i znam kako se radi u **Gradu**, kako se radi proračun i sve... S bivšim gradonačelnikom **Kostanjevićem** nisam imala nikakvu komunikaciju, on nije htio surađivati, ma da vam ne pričam o tome...

-Što je realno dosad napravljeno u ovih više od pola godine od potresa?

Realno, srušili su objekte koji uopće nisu nikog ugrožavali. Naprimjer, srušena je **Uljara** kojoj je pao samo dimnjak, i oni su dva tjedna rušili **Uljaru** koja ima ugrađenog željeza više nego pola **Gline**. Znači, pao je dimnjak, trebali su maknuti dimnjak, a sama **Uljara** nije predstavljala opasnost jer tu nitko ne živi, razumijete? Na kraju, bila je to vrlo čvrsta zgrada, oni su je dva tjedna rušili i jedva su je srušili. A ja čekam već mjesec dana da se sruše objekti za koje imam privatne donatore za gradnju trajnih objekata. I to nikako da uklone, već mjesec dana i stalno neki problemi... Nevjerojatno. Ja sam našla privatne donatore za te kuće, a oni nikako da uklone ruševinu. Tko je tu lud?!

-Koliko je uništeno objekata u potresu, koliko ih je neupotrebljivo za stanovanje?

Imamo 800 crvenih naljepnica i 1100 žutih. Podijeljeno je 537 kontejnera u gradu **Glini** preko **Civilnog stožera** i oko 240 od privatnih donatora. Dakle, oko 800 kontejnera ima na ovom području, plus kontejnersko naselje u kojem je oko 40 kontejnera. Znači, u kontejnerima je zbrinuto oko dvije tisuće ljudi.

-Osim što obnova ide nepodnošljivo sporo, što se uklanjaju objekti koji nisu nikog ugrožavali i u kojima nitko nije živio, što još zamjerate državi i Nacionalnom stožeru za obnovu?

Naprimjer, izgradilo se kontejnersko naselje u koje je ulupano 13,8 milijuna kuna. Za to, za taj novac koji je uložen u kontejnersko naselje mogla se napraviti stambena zgrada i smjestiti sve ljude da žive u nekim normalnim uvjetima. Proći ćemo kroz kontejnersko naselje, pa da vidite kako to izgleda i u kakvim uvjetima ti ljudi sada žive...

-Što bi trebalo prioritetno učiniti da se obnova pokrene, da ide brže i smislenije?

Država bi svoje odluke i zakone trebala prilagoditi situaciji na terenu. To bi sve trebalo biti brže. Ne sumnjam da država radi, da nešto na obnovi čini, ali to je sve presporo. O tome se radi. Naša sela nemaju vodovoda, to su sve lokalni vodovodi, ili se, što je slučaj u **Majskim poljanama**, služe vodom iz bunara. Međutim, problem je u tome što su sad, u ovoj katastrofi, ti bunari zamuljeni ili je nestalo vode, voda nije za piće, i tu je ljudima veliki problem s tehničkom vodom, jer vodu za piće mogu dobiti u **Crvenom križu**. Problem je s tehničkom vodom, pogotovo za gospodarstva koja imaju 20, 30, 40 grla stoke. Evo, sad je novi gradonačelnik dao odobrenje da se zaposli još jedan vozač koji vozi non-stop vodu po selima. Imamo u gradu tri cisterne i one stalno vodu okolo distribuiraju ljudima.

-Je li država ovdje financirala makar jednu montažnu drvenu kuću obiteljima koje su nakon potresa ostale nezbrinute?

Ne. Sve su to privatni donatori. Mi smo u udruzi **Ljudi za ljude** napravili profile obitelji kojima treba hitni smještaj i kad nam se jave donatori mi im damo popis najugroženijih da oni odluče kome žele donirati kuću. I sve što vidite ovih drvenih kućica u **Majskim poljanama**, a ukupno ih je dosad izgrađeno 15-ak, i za još pet imamo donatore, pa i velik broj kontejnera, sve su to privatne donacije.

-Drvene kućice su također privremeni smještaj, kao i kontejneri, zar ne?

To su sve pomoćni objekti i ljudi imaju pravo na obnovu. Na **Stožeru** u **Petrinji** premijer je pred koji dan rekao da on ne zna, i ne može reći, dokad će trajati obnova, da li će biti gotova do 2025., ili neće. Već iz toga vidite koliko će ljudi čekati. Ali, ipak u ovim drvenim kućicama je život humaniji, i u njima se može čekati na obnovu i par godina. Te pomoćne objekte ljudi mogu legalizirati u roku od dvije godine, i ostaju u njihovom vlasništvu, što stoji i u ugovorima s donatorima, da onima kojima poklanjaju te kućice, ostaju trajno u vlasništvu.

-Tko su sve donatori?

Ima ih od svukud. Pojedinci, udruge, iseljenici, donacije dolaze iz **Hrvatske**, iz **Švicarske**, **Slovenije**... **Kristova crkva Grada Gline** donirala nam je pola milijuna kuna. A grade i jednu kuću. Oni su najbolji donatori. I da vam kažem još nešto, **Kristova crkva Varaždin**, i iz **Zagreba**, također, došli su mi direktno u ured, vele da žele nekom pomoći, donirati humaniji smještaj, i ja sam ih odvela kod par obitelji. Kupili su kuću, za 30 tisuća eura, obitelji s troje djece i jednom djevojčicom s posebnim potrebama.

-Grad Glina i nije toliko stradao kao okolna sela. Gdje je stanje najgore? Hoće li ovaj potres potpuno raseliti i opustošiti Baniju?

Da, najviše su stradala sela, pogotovo **Majske poljane**. U **Glini** su najteže pogođene stare zgrade koje su sad za rušenje, a ove druge, nešto novije, dobro se drže. Ali sela,**Glinsko Novo selo**, **Majske poljane**, **Vlahović**, **Roviška**, **Glinski i Majski Trtnik**, **Majski Drenovac**, **Martinović**... to je sve stradalo, katastrofa. Mnogi su otišli iz tih sela jer su ostali bez svega, ali otišle su i cijele obitelji, uglavnom mlade, kojima nije ništa u potresu uništeno, ali su prodali kuće i otišli, i više se, vjerojatno, neće vratiti...

-Tkogod bi, kad sve ovo vidi i čuje te ljude koji su ostali bez svega u desetak sekundi potresa, pomislio da je država tako indolentna jer je to područje u kojem žive Srbi. Ali, nije li tako i u Zagrebu gdje je trebalo više od godinu dana da se dimnjaci uklone?

Tako je. Ništa bolji odnos države nije ni u obnovi **Zagreba**. Sve to ide presporo, a ljudi nemaju vremena čekati. Da nije donacija, da nije udruga i pojedinaca koji se javljaju i žele pomoći, ne znam što bi bilo s ovim ljudima. Problem je što samo ja iznosim realno stanje, kakvo je na terenu, drugi nitko ne želi reći istinu. I zbog toga redovito popijem “jezikovu juhu” od vlasti. Ali, to me ne brine, meni je najvažnije da se ljudi zbrinu, da im se pomogne, i to što je moguće brže. Oni ne mogu čekati. Pogotovo u kontejnerima od kojih velika većina nema ni klima uređaje. A i ono što ih ima, uglavnom su iz donacija.

-Kolika je procijenjena vrijednost donacija Glini dosad, pogotovo u pogledu smještaja?

Donatori nisu samo financirali drvene objekte, nego su i kupovali objekte sa zelenom naljepnicom, za obitelji koje su se htjele preseliti sa sela, i tako smo riješili četiri obitelji kojima su kupljene kuće u gradu, nekima i na selu, ali sa zelenim naljepnicama. Velika je to vrijednost donacija, bar onih preko udruge Ljudi za ljude. Donirali su i pojedinci i klubovi, od Lionsa do Rotarya, udruge iseljenika iz Italije, Švicarske, evo i Slovenci su uplatili jednu kuću bratu i sestri, sljedeća kuća ide jednom starijem bračnom paru... Donatora ima dosta, ali ne možemo takvom brzinom izgraditi te kuće. Ovog trenutka pet kuća je na čekanju. Vrijeme je bilo takvo da su ljudi mogli raditi samo do 11 sati, zbog sunca koje je pržilo. Mogli su nastaviti tek iza sedam navečer.

-Ljudi se snalaze, donacije dolaze, grade se kuće, zbrinjava se ljude, sve preko privatnih donatora i udruga, ali što radi država?

Eto, to sam ja rekla, sistem je spor i ljudi nemaju vremena za čekati. Kad je bio državni tajnik u **Glini**, a onda i prije nekoliko dana na Hrvatskom radiju, razgovarali smo, i ja sam mu rekla da u **Glini** ima jako puno kuća koje su državno vlasništvo, koje su bile obnovljene, ljudi su tu stanovali, ali su nakon potresa otišli, jer nisu bile za korištenje samo zbog dimnjaka koji je srušen u potresu. I te kuće sad propadaju. Evo, baš kuća do moje, kuća gdje je stradao dimnjak je bila kompletno obnovljena, čovjek je dobio građevinski materijal i sve, a on se odselio, kupio je kuću dalje, ostavio ovu državnu, i tu samo treba staviti dimnjak i može se smjestiti jedna obitelj jer je kuća kompletno namještena. Baš kao u **Zagrebu**, gdje je trebalo godinu dana da se samo dimnjaci sa zgrada uklone...A ljudi, cijele obitelji s djecom , žive u kontejnerima u nemogućim uvjetima. Pogotovo na ovim temperaturama.

-Imaju li svi kontejneri klima uređaje?

Ma nemaju, koje klime?! Od **Stožera** je u prvoj turi došlo 108 klima i nakon toga je gospodin **Željko Radovanović** donio iz **Stožera** 32 klime. To znači na ovoliko kontejnera koliko ih ovdje ima, to je ništa...

-Stiže li u Glinu još uvijek i pomoć druge vrste?

Pa stiže, doduše sve manje, ali odjeće više ne treba, a ni hrane. U **Glini** se dijeli 1500 obroka, što mislim da treba prepoloviti, jer obroci se dijele i onima kojima treba i onima kojima ne treba. Treba se fokusirati na izgradnju bilo kakvog vida pomoćnih, ne trajnih rješenja, da ljudi mogu prezimiti zimu i čekati obnovu u donekle normalnijim uvjetima. Dakle, ili drvene montažne kućice ili kuće sa zelenim naljepnicama, to bi bilo rješenje, sve drugo je potpuno nehumano. Puno ljudi sada prodaje kuće, oni koji ne žive tu, i mi smo tako kupili četiri kuće, a za petu smo u pregovorima i to je za obitelji s djecom super rješenje, i za njih, i za državu. To je trajno rješenje, tu država više ne treba raditi obnovu. Jer, svi ti ljudi koje ćemo zbrinuti na taj način su imali crvene naljepnice.

-Tko je to platio? Država?

Ma koja država?! Privatni donatori!

-Pa što je onda dala država u obnovi na ovom području?

To su sve privatni donatori koji se javljaju direktno meni ili udruzi **Ljudi za ljude**. Država na ovom području nije obnovila nijednu kuću! Niti je kupila kome.

-Je li bar uklonila one koji su za rušenje?

Pa, uklonjeni su objekti, ali obnova nije počela ni na jednoj.

-Kako ljudi sve ovo podnose: ostali su bez svega što su imali, žive u kontejnerima na temperaturi od 40 stupnjeva, ne znaju kad će biti obnova i dokle će živjeti u ovoj privremenosti? Jesu li ljudi, ogorčeni, nervozni, depresivni?

Teško je ljudima, teško ih je umiriti, zovu me 24 sata na dan, jer su naučeni da se meni obrate i ja, koliko god mogu, njihove probleme rješavam. Sad su najveći problemi kontejneri u kojima nema klime. Rekla sam da mi rješavamo ad hoc sve te probleme. Znači, nije bilo grijanja, trebale su im grijalice, nabavljali smo grijalice. Poslije grijalica, nestalo je struje, popravljali smo struju. Sad su klima uređaji prioritet, ali mi moramo nešto trajnije riješiti, a ne reagirati samo po potrebi, interventno.

-Što mislite, što je razlog da se država u ovako teškoj situaciji tako indolentno ponaša, ili naprosto ne snalazi?

Ne znam. Država kaže da oni rade sve što je u njihovoj moći, a ja kažem to je sve presporo, ljudi nemaju vremena čekati.

Tekst je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2021. – Agencije za elektroničke medije

